

тената прежда се е изтъкавала отъ тъкачи, които сж работили дома си за смѣтка на респективнитѣ работодатели. Първата фабрика за шаеци и сукна се основава въ Сливенъ презъ 1834 г. отъ Добри Желѣзковъ — Фабрикаджията, който поставилъ въ двора на къщата си модеренъ даракъ за влачене вълна, каранъ съ конь, като по тоя начинъ е било избѣгнато дотогавашното мъчно и бавно влачене вълна на ржченъ правъ даракъ. Наредилъ станове, чекръци и др., а въ градината си насадилъ пренесения отъ него отъ чужбина индустриаленъ храстъ „бой“, необходимъ за вапване на пресуканитѣ отъ чекръцитѣ прежди.

Отъ горнитѣ кратки исторически бележки за зараждането и развитието на вълнено-текстилната индустрия въ България се долавя, че шаечното производство въ Сливенъ, импулсирано отъ първата вълнено-текстилна фабрика на Добри Желѣзковъ — Фабрикаджията, и гайтанджийството въ Габрово представятъ фундамента на казаната индустрия. Докато габровскитѣ предачници сж преимуществено камгарни, сливенскитѣ сж изключително щрайхгарни. Предачнитѣ отдели при предачно-тъкачнитѣ предприятия сж преимуществено щрайхгарни. Специално предачнитѣ предприятия сж изключително камгарни.

Презъ 18 вѣкъ, обаче, едрото манифактурно производство на запада, подпомогнато отъ режима на капитулациитѣ, нахлува въ предѣлитѣ на турската империя и нанася съкрушителенъ ударъ върху българската домашна индустрия и последната къмъ срѣдата на 19 вѣкъ запада.

Но всичко това не отчайва предприемчивия българинъ, а напротивъ, дава му новъ импулсъ за работа, като го кара да се загрижи за увеличаване продуктивността на своя трудъ чрезъ механизирание и усвършенствувание на производството, като по тоя начинъ го извади отъ примитивния стадий на развитие и го постави, ако не наравно, то поне по-близо до западноевропейското.

Отъ друга страна турското правителство, поради силната конкуренция и стопанска зависимост отъ вѣнъ, се вижда принудено да подкрепи и развие мѣстното производство на шаеци, така нуждни за обличането на турската войска и жандармерия, като въ 1836 г. съ султански ферманъ превръща малката фабричка за шаеци на Добри Желѣзковъ — Фабрикаджията въ гр. Сливенъ въ едро промишлено предприятие за вълнено тъкачество, което предприятие бива широко подпомогано отъ турското правителство. Това е първото едро индустриално

предприятие не само въ България, но и въ територията на турската империя.

Около 1840 г. се открива вълнено-текстилната фабрика на Гюмюшгерданъ въ с. Фердинандово, Пловдивско, която сжщо така е изработвала сукно за турската армия и жандармерия. Презъ 1864 г. се основава въ Калоферъ фабрика за гайтани отъ Йосифъ Бацууровъ & Синъ.

Презъ 1874 г. братя х. Манолови, Каянъ Заде Хасанъ и Д. Балеви основаватъ въ Сливенъ предачница, преждата отъ която е била раздавана за домашно изтъкаване на голѣми станове. Това предприятие по-после преминава въ ржчетѣ на братя Калови, които го възобновяватъ и превръщатъ въ предачно-тъкачно, което до 1899 г. употребява само дървени станове и едва следъ тази година въвежда механическитѣ.

Следъ освобождението, първата вълнено-предачна-тъкачна фабрика съ 240 вретена се открива презъ 1881/82 г. отъ Ив. К. Калпазановъ въ Габрово, а презъ 1883/84 г. се открива сжщо такава фабрика отъ Сарживановъ — Кювлиевъ — Поповичъ въ Сливенъ. По сжщото това време група гайтанджии габровци поставятъ основитѣ на фабриката „Александъръ“ въ Габрово. Първоначалната инсталация на това предприятие се състояла само отъ единъ, и то непълненъ, комплектъ предачни машини съ $1/2$ даракъ и 2 тѣсни станчета. Предприятието е работило изключително прежда за гайтанъ. Въ последствие се въвежда парна машина (1887 г.), доставятъ се широки станове и селфактори за щрайхгарна прежда (1893 г.) и се започва произвеждането на дебели платове и широки шаеци. Презъ 1895 г. започва тъкането на казмири съ предена въ заведението прежда отъ европейска мериносова вълна и презъ 1896/98 год. — тъкането на платове отъ чуждестранни прежди.

Презъ 1886 г. се открива вълнено-текстилна фабрика въ Самоковъ, презъ 1888 г. въ Тръвна и презъ 1890 год. — фабрика „Розова Долина“ въ Казанлъкъ. По това време вълнено-текстилната индустрия се намира въ постояненъ възходъ. Въ Сливенъ и Габрово никнатъ като гджи нови предприятия.

Презъ 1904 г. се основава първата софийска вълнено-текстилна фабрика отъ Д. Беровъ и А. Хоринекъ.

И така, за стопанската искра, излѣзла още преди освобождението отъ буднитѣ подбалкански градове, предприемчивитѣ сливенци и габровци започватъ да зидатъ нови огнища, въ които да пламти буйниятъ огънь на нова стопанска България. Въ скоро време